

van Le Waast, tussen Conteville en Longueville, zodat men wel verplicht is aan te nemen dat in de 9e eeuw in geheel Boulonnais romaniseringshaarden ontstaan. Daar één daarvan Conteville heet, vraagt men zich af of bij deze romanisering de graaf van Boulogne niet de hand in het spel heeft.

Enkele vroege voorbeelden van substitutie van Romaans *-i* aan Germaans *-eke* zijn : 1069 *Bomi* (= Bomy, zuidoost van Fauquembergues), ± 1110 *Jurni* (= Journy, ten westen van Sint-Omaars), 1119 *Blessi* (= Blessy, zuidwest van Aire), 1139 *Kelti* (= Cléty, noordwest van Théroouanne). De klankverbinding *al* vóór consonant neemt in de 12e eeuw deel aan de Romaanse evolutie tot *au* : Audenfort, Dohem, Fauquembergues, Helfaut. Pihem, tussen Sint-Omaars en Théroouanne, en Pihen, tussen Guines en Wissant, verliezen in de 12e eeuw hun intervocalische *t*. Tournehem, tussen Ardres en Saint-Omer, verschijnt in 1105 met Romaanse *t*. Allerwegen duiken in de 12e eeuw Romaanse veldnamen op (bv. 1139 *Columfontana* = Coulonfontaine, 1146 *Prestersart*, 1175 *Fracta costa* = Frescôte), zelfs zover noordwaarts als in de streek van Licques (1121 *Herbonval*, 1170 *Filerei*) en van Ferques (1156 *Davidart*).

In het oosten is Merville, Franse naam van Meregem, al geattesteerd in de 10^e eeuw, zodat deze plaats van de 10^e tot de 19^e eeuw aan de taalgrens gelegen heeft.

De romanisering van het Germaans gedeelte van Pas-de-Calais, in Boulonnais begonnen in de 9e eeuw, is dus in de 11e-12e eeuw een voldongen feit.

De romaniseringsgolf komt tot stilstand in het westelijk randgebied van de voormalige Aa-golf (Calais — Andres — Ardres — Audruicq — Éperlecques — Sint-Omaars), te Sint-Omaars zelf en aan de Neuffossé en de Leie (Sint-Omaars — Thiennes — Merville — Armentières). Het woord *leed* „gracht”, een technische term uit de Vlaamse polders, verschijnt immers in de 11e-12e eeuw te Houle (1139 *Hunlelet* = Houlet), te Serques (1170 *Holevelderled*), te Tilques (1056 *Elsled*) en bij Salperwick (1139 *Halfvorlet*). Een ander soortgelijk woord : *dijk*, treedt bv. op in Mardick (1139 *Mardic*), naam van een afwateringskanaal van Audruicq naar Saint-Folquin. In de 12^e eeuw ontstaan te Sint-Omaars Vlaamse straatnamen als *Mollines strat*. Deze grens is dus denkkelijk het gevolg van een Vlaamse tegenstoot : inpoldering van de Aa-golf door lieden komend uit het arrondissement Duinkerke, en inwijking in de groeiende stad Sint-Omaars uit haar Vlaams hinterland.

* * *

De vroegste Middeleeuwen vergen nog even onze aandacht.

Reeds bleek (p. 1127) dat het groepje namen van het type persoonsnaam + genitief-uitgang + *haim* ten noorden van Étaples — Montreuil (Fromessent, Tubersent, enz.) wijst op agressiviteit van het Germaanse taalgebied in de uiterste zuidwesthoek in de 7e-8e eeuw. Denkkelijk is de koopliedenstad Quentowic, het latere Étaples, die wellicht nieuwe Germaanse bevolkingselementen aanlokte, daar niet vreemd aan. Persoonsnamen als *Dutta* en *Ela* op merovingische munten uit Quentowic doen Engels aan. Ook ten zuiden van Étaples, aan de kust, ligt een naam die geen Romaanse klankontwikkeling uit Merovingische tijd heeft meegemaakt : Berck.